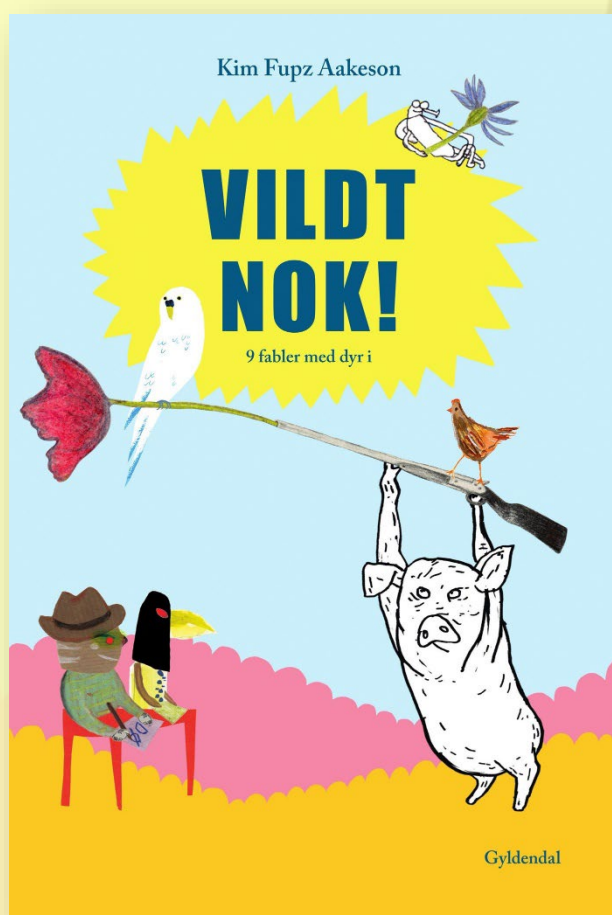

LITTERATURGUIDE

Vildt nok! af Kim Fupz Aakeson

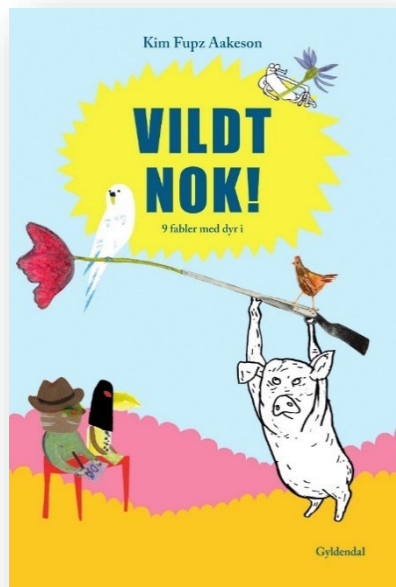

Denne litteraturguide af **Christina Houлинд Simonsen** og **Janne Terese Jakobsen** præsenterer et bud på, hvordan du kan arbejde med romanen *Vildt nok!* som hovedværk i danskundervisningen. Guiden inviterer litteraturen ind i elevernes egen hverdag, hvorved fablernes moraler skaber eftertænksomhed og genkendelighed.

**5.-7.
klasse**

Find flere gratis litteraturguides på dansk3-6.gyldendal.dk og dansk.gyldendal.dk

Bemærk, at værket ikke ligger som en del af danskportalernes bibliotek.

OM VÆRKET

Har du nogensinde mødt en elefantunge, der flytter hjemmefra? Eller siddet med til en retssag i junglen? Eller måske har du oplevet en døgnflue, der ikke gider at sidde i en kolort hele livet? En undulat, der drømmer om luft under vingerne? En ulv, der synes, at livet som får ikke er så tosset endda? Har du set en arbejdsom hare, der knokler løs på marken, mens en anden hare feder den af? Et par udspekulerede høns, der må lade livet for deres klogskab? Eller har du måske set tigerens prægtige pels pryde væggen hos sit crush? Det kan også være, at du blev snydt for turen på Noas yacht? Frygt ej! I Kim Fupz' ni fabler møder du alle disse tossede og vidunderlige dyreskæbner. Vildt nok, synes du ikk'?

Som i Æsops gamle fabler bringer Fupz dyr i spil som hovedkarakterer i sine moderne fabler. Dyr, der agerer menneskeligt med tanker, tvivl og følelser, og som vi alle kan nikke genkendende til. I *Vildt nok!* møder vi således forskellige karakterer, der sidder fast i hverdagens små og store konflikter; konflikter som løses på de mest mærkværdige og overraskende måder.

Fupz benytter sig af en humoristisk og fantasifuld stil, der giver fablerne et særligt præg, idet moralerne herved blødes op og sætter alvoren i perspektiv. De ni fabler sætter i den grad spørgsmålstejn ved det moderne menneskes værdier og livsstile, og det efterlader læseren med tanker om, hvordan man ønsker at leve sit liv, og hvilke aftryk, man egentlig sætter.

OM FORFATTEREN

Kim Fupz Aakeson er født i København i 1958 og blev uddannet manuskriptforfatter fra den danske filmskole i 1996. Til at begynde med ville han være tegneserietegner, men fandt derefter ud af, han ville lave billedbøger til børn. Han har efterfølgende leveret manuskripter til både spillefilm, kortfilm, radiospil og teaterstykker. Kim Fupz Aakeson er uden tvivl en meget udbredt, fremragende og meget elsket børne- og ungdomslitterær forfatter, som ofte udforsker rummet mellem det tragiske og det komiske, når han skriver om menneskets problemer, livsdrømme, måder at kommunikere på – eller mangel på samme.

Foto: Robin Skjoldborg

Med et humoristisk og moderne sprog formår Kim Fupz Aakeson at indfange læseren i genkendelige universer, der er svære at slippe igen. Dette er også meget tydeligt i *Vildt nok!*, hvor de fleste elever stensikkert vil fange den finurlige tone med humor og slang, som de kender fra deres egen verden. Samtidig rummer fortællingerne også en alvor, der umiddelbart kan synes at stå i kontrast til humoren, men som tilsammen sætter gang i læserens refleksioner. Se evt. [denne video](#), hvor Kim Fupz Aakeson fortæller om sit forfatterskab.

Kilder

<https://forfatterweb.dk/oversigt/zfupz00>

<https://litteratursiden.dk/forfattere/kim-fupz-aakeson>

LÆSEPROCESSEN

I det følgende præsenteres forskellige aktiviteter, som du og dine elever kan bringe i spil i forbindelse med alle ni fabler. Tanken er, at du selv sammensætter dit undervisningsforløb afhængig af, hvor mange fabler du ønsker, at klassen skal arbejde med.

Eksemplerne i aktiviteterne, fx ord- og sprogaktiviteter, stammer fra fablen *Døden skal du lide*, men disse kan du nemt udskifte med ord og udtryk fra de øvrige fabler.

Ønsker du et forslag til læseprocessen, foreslår vi følgende:

1. Arbejd fælles med fablen *Døden skal du lide*.
  - a. Vis en introduktionsvideo om fabler, eller lav på anden måde en præsentation af genren. Du kan også overveje at inddrage eleverne i dette arbejde, hvor de fx sammen med dig søger informationer om fabler på nettet.
  - b. Læs fablen højt for eleverne. Husk at have fokus på din indlevelse i karaktererne, når du læser højt.
  - c. Arbejd med aktiviteterne Smag på ord, Leg litteraturen, Wanted og Bag tekstens låge (alle inspireret af *Grib litteraturen*, Gyldendal 2020)
2. Eleverne går i mindre grupper og fordyber sig i nogle af de andre fabler. Fablerne fordeles mellem grupperne.
  - a. Fortællingen læses højt i gruppen.
De forskellige roller (fortæller og dyr) uddelegeres mellem gruppens medlemmer.
  - b. Grupperne arbejder med følgende aktiviteter: Smag på ord, Personfigur eller Wanted.
  - c. Grupperne fremlægger hver 1-2 aktiviteter for hinanden.
  - d. Grupperne øver et læseteater/dukketeater/miniskuespil og fremfører det.
  - e. Grupperne laver Bag tekstens låge og fremlægger den på kassen.

De ovennævnte aktiviteter foldes ud på de følgende sider.

UNDERVISNINGSIDÉER

AKTIVITET: Introduktionsvideo

For at få gang i elevernes forforståelse omkring fabler kan det være en fordel at starte forløbet op med at vise en introduktionsvideo for eleverne. Denne video tager udgangspunkt i det, som du alligevel ville have gennemgået med eleverne inden læsning af bogen. Videoen skal skabe motivation og interesse om genren fabler. Du kan tage udgangspunkt i deres viden om fabler og dernæst trække tråde til *Vildt nok!*.

Du kan bygge hele din præsentation op i Google Slides/PowerPoint, hvor du indkredser genren, inddrager billeder af de dyr, som indgår i fortællingerne, overskrifternes betydning mv. Derudover kan du bruge citater og små tekstbidder fra bogen, som indfanger bogens stemninger, så du derved skaber nysgerrighed for at læse disse fabler. Hensigten er at skabe forforståelse og øge elevernes nysgerrighed. Præsenter din PowerPoint på klassen eller brug et skærmoptagerprogram til at indspille din præsentation som en video, som du så afspiller på klassen. Herefter kan I sammen tale om, hvad I mon kan forvente af *Vildt nok!*.

AKTIVITET: Smag på ord

Fablerne indeholder mange interessante og mærkværdige udtryk, som I kan undersøge i fællesskab, inden eleverne læser og arbejder i dybden med fablerne. Aktiviteten har således fokus på ordforråd og en tekstmæssig forforståelse. Mange ord og udtryk kan kobles sammen i semantiske felter, som det bl.a. ses i *Døden skal du lide*, hvori der indgår mange ord vedrørende retssager. Udvælg først de ord, eleverne skal se nærmere på. Til *Døden skal du lide* kan det fx være:

retssag, klase, reffærdighedssans, skønsom, vidneudsagn, hillemand,
vidneskranken, votere, appellere, krokodilletårer, nævningerne, mankerne,
koldblodet, slægtninge, savannen, barbarisk, koldblodigt, dødsdømte,
procession, jungleloven

Her er et par forslag til, hvordan I kan arbejde med ordenes betydning:

- **Lav en visuel gengivelse af ordene og deres forklaringer.** Til ovennævnte eksempel kunne I fx lave en krokodille, hvis ryg er sammensat af ord langs den ene side med tilhørende ordforklaringer (over for) i den anden side. Fordel ordene, og lad eleverne i makkerpar skrive ordforklaringerne dertil.
- **Lav en fælles Padlet (Skoletube),** hvor du skriver de udvalgte ord ind. Fordel ordene, og lad eleverne i makkerpar skrive ordforklaringerne dertil. Her kan de også indsætte billeder som en del af deres forklaringer.
- **Brug en spillignende tilgang** ved hjælp af fx quizlet.com eller blooket.com, som mange elever sikkert kender fra sprogundervisningen. Her indsætter du de valgte ord med deres matchende forklaringer, hvorefter eleverne kan øve disse gennem forskellige spil.

AKTIVITET: Leg litteraturen

Når eleverne har lyttet til eller selv læst fabeln, kan I arbejde med deres første og umiddelbare møde med fabeln. Til denne aktivitet skal du bruge en bunke åbne spørgsmål til teksten. Du kan fx anvende spørgsmålene til "Oplevelse af tekstens verden" fra gribblitteraturen.gyldendal.dk, men du kan også vælge at tilføje nogle flere spørgsmål, der passer direkte til den læste tekst. Print spørgsmålene, så du har dem i fysisk form.

Tag dernæst klassen med udenfor, hvor I skal lege en leg, hvori der indgår dyr, som selvfølgelig passer til fablerne. Når eleverne "dør" eller på anden vis er ude af legen, skal de løbe hen til dig og svare på et spørgsmål, før de kan være med i legen igen.

Her er nogle forslag, som du kan finde regler til på legedatabasen.dk:

- Krokodilleleg (*Døden skal du lide*)
- Alle mine kyllinger kom hjem (*Hønsene får nok!*)
- Får-ulv-sten (*Ulf i fåreklæder*)

AKTIVITET: Personfigur

Denne aktivitet indbyder til, at eleverne går tæt på personerne i fortællingerne og deres ageren. Eleverne skal undersøge og finde ord, der beskriver personerne og bruge det digitale værktøj WordArt til at samle deres personkarakteristik. Her kan eleverne vælge et layout, som passer til og illustrerer de dyr, som indgår i fablerne. Det er en anden form for personkarakteristik via en visuel fortolkning. I makkerpar finder eleverne forskellige adjektiver og substantiver, der beskriver personerne (dyrene) i fablerne.

Til denne opgave kan det være en fordel at lade eleverne genlæse fablen. Bed eleverne om at skrive ordene ind i et dokument, så de har dem samlet, inden de skal indskrives i det digitale program. Når de er færdige, går de ind på wordart.com, hvor de trykker "Create". Derefter sætter makkerparrene deres udvalgte ord ind. Til sidst skal de eksperimentere med layoutet og i sidste ende vælge former, skrifttyper, farver osv.

Print alle personfigurer ud, og lad eleverne fremlægge for hinanden: Hvilke ord er valgt og hvorfor?

Se mere om denne aktivitet i *Grib litteraturen!* (Gyldendal 2020)

AKTIVITET: Wanted

Eleverne skal tæt på tekstens person(er) og deres skæbner ved at udarbejde en "efterlysningsplakat". Det er elevernes opgave at forholde sig undersøgende og analyserende til personbeskrivelserne. De skal forsøge at sætte sig i personernes sted og udtrykke dette kreativt i form af en plakat. I fabelsamlingen 'forsvinder' hovedkaraktererne alle på forskellige måder: Elefanten flytter hjemmefra, krokodillen "drukner", tigeren bliver skudt osv.

Vis først eleverne skabelonen til WANTED-plakaten, som du finder på griblitteraturen.gyldendal.dk.

Fortæl herefter, at de nu selv skal lave en personkarakteristik i form af denne efterlysningsplakat, hvilket betyder, at de skal finde informationer om karaktererne i teksten, både det de oplever på linjerne og mellem linjerne.

Wanted

Wanted

Kontekst
Hvem er "forsvundet"? Hvordan skete det? Hvorfor er han/hun eftersøgt?

<p>Udseende og fakta Hvordan ser personen ud? Statur, beklædning osv. Hvad ved vi generelt om personen? Alder, arbejde osv.</p>	<p>Billede Tegn en tegning af personen, eller illustrer ham/hende på en anden måde.</p>
<p>Personlighed Hvad karakteriserer den eftersøgte som person? Hvordan er han/hun over for andre mennesker? Brug forskellige adjektiver.</p>	<p>Sidst set Hvor blev personen sidst set? Hvem var han/hun sammen med?</p>
<p>Sindstilstand Hvordan havde personen det følelsesmæssigt, inden han/hun forsvandt? Hvorfor havde han/hun det sådan?</p>	

Dusør:
Hvad får man, hvis man finder den eftersøgte?

Grib litteraturen GYLDENDAL

Giv eleverne underoverskrifterne til de elementer, der skal være på plakaten og sæt dem i gang med at udarbejde den – enten på papir (skabelonen) eller ved hjælp af et program (fx [Easel.ly på Skoletube](https://www.easel.ly)).

Plakaten kan fx bestå af følgende elementer:

Overskrift: Hvem leder vi efter?

Kontekst: Hvorfor er personen efterlyst? Hvordan/hvorfor forsvandt personen?

Udseende og fakta: Statur, beklædning osv.

Billede (tegning) af personen.

Sindstilstand: Hvordan har personen det følelsesmæssigt (og hvorfor)?

Sidst set: Hvor blev personen sidst set? Hvad lavede han/hun der? Hvem var han/hun sammen med?

Dusør

Brug plakaterne som afsæt for en litteratursamtale om hovedkarakteren, fablens konflikt og morale, og hvad fabeln siger om den verden, vi lever i. Hæng plakaterne op i klassen.

Se mere om dette greb i *Grib litteraturen!* (Gyldendal 2020)

AKTIVITET: Hvad mener du?

Som brain-break eller leg kan I fx arbejde videre med fablernes mange ordsprog og talemåder:

- Udvælg nogle af fablernes ordsprog, og bed eleverne om at undersøge deres betydning og tegne tegninger dertil. Hæng dem op i klassen.
- Saml fablernes ordsprog, og skriv dem på små kort. Inddel klassen i grupper. Hver gruppe får en bunke ordsprog. De skiftes til at mime ordsproget for resten af gruppen, som skal gætte, hvilket ordsprog der er tale om.
- Saml fablernes ordsprog, og skriv dem på små kort. Inddel klassen i grupper. Hver gruppe får en bunke ordsprog. I gruppen skiftes de til at trække et ordsprog, hvis betydning de diskuterer. Her kan de fx tale om, hvilken fabel ordsproget mon kommer fra, og hvorfor forfatteren har valgt dette ordsprog til netop denne fabel.

Eksempler på ordsprog og talemåder i *Døden skal du lide*:

Alvorlige ting på tapetet

Dræbt med koldt blod

Græde krokodilletårer

Kun en tåbe frygter ikke vand (havet)

Græsset er grønnest

AKTIVITET: Fabler på scenen

Aktiviteten her er ideel, hvis du har valgt at fordele de forskellige fabler i grupper. Tanken er, at eleverne sammen får indlevet sig i de forskellige karakterer, deres indbyrdes relationer samt karakterernes oplevelse af konflikten. Det er således en dramapædagogisk måde at udtrykke sin læsning og fortolke fablerne.

Først skal eleverne læse fabeln i gruppen, og dernæst uddelegere rollerne (fortælleren samt de forskellige dyr) mellem hinanden. De skal så øve sig i at læse fortællingen højt som læseteater. Det vil sige, at grupperne skal have fokus på indlevende læsning med stemmeskift, tempo og evt. kropssprog. Giv eleverne rigeligt med tid til at øve sig. Når alle er klar, skiftes de til at fremføre deres læseteater for resten af klassen.

Aktiviteten kan også laves som dukketeater med selv-producerede pindedyr, skuespil eller radiospil.

AKTIVITET: Bag tekstens låge

Denne aktivitet kan støtte eleverne i at fortolke og undersøge fablerne med et kreativt og visuelt udtryk. Aktiviteten tager både fat i handlingen, kompositionen og temaet, og sætter fokus på fablens indhold i relation til elevernes eget liv. Disse analyse- og fortolkningsdele skal eleverne illustrere i en lille foldebog som vist nedenfor.

Foldebogen skal foldes af et A4-papir eller A3-papir afhængigt af, hvor meget du vurderer, eleverne kan skrive til de forskellige dele i foldebogen. Du kan finde skabelon og instruktionen på grib litteraturen.gyldendal.dk ("Bag tekstens låge").

Konflikten

Her skrives om fablens konflikt. Hvad er problemet? Hvem er det et problem for? Hvad sker der?

Komposition

Her fastholdes overblikket over fablens handling. Hvad sker først, dernæst og til sidst?

Moralen som haikudigt

Fablens morale sammenfattes her i form af et haikudigt

Litterær aktivisme

I det sidste felt skal eleverne reflektere over, hvilken betydning fablens udsagn har for dem selv, deres eget liv og verden i det hele taget. De skriver videre på sætningen: *Jeg har læst [indsæt fablens titel]. Derfor vil jeg ...*

Efter endt læsning skal hver gruppe/makkerpar lave en fælles bog til den fabel, de har læst. Inde i foldebogen vil der være 4 dele, hvor eleverne skal skrive deres besvarelser.

Eleverne skal bagefter illustrere foldebogens forside med elementer, ord og citater fra fablen. Til sidst præsenterer de deres bøger for hinanden i klassen. Her kan I evt. sammenligne de forskellige fabler, hvis klassen har arbejdet gruppevis, og I kan diskutere elevernes undersøgelser. Hæng foldebøgerne op i klassen eller udstil dem sammen med bogen på skolens bibliotek.

Forslag til disponering af foldebogen:

Konflikten	Komposition	Moralen som haikudigt	Litterær aktivisme
	Først...		
	Dernæst...		
	Til sidst...		

PERSPEKTIVERING

Det vil være oplagt at læse et par af Æsops gamle fabler med klassen, og i den forbindelse have fokus på at sammenligne moralerne herfra med moralerne i *Vildt nok!* Her vil I måske opdage, at sproget er forskelligt, men at mange af moralerne fra de gamle fabler også er gældende i dag. Du kan også vælge at inddrage læsningen af et par af Fupz' fabler i et længere forfatterskabsforløb om Kim Fupz Aakeson. På dansk3-6.gyldendal.dk kan du finde [flere af hans tekster i biblioteket](#) samt et forslag til et [færdigt forfatterskabsforløb](#).

Du kan på dansk3-6.gyldendal.dk også finde mere inspiration til arbejde med ordsprog og talemåder i de fire undervisningsforløb [Talemåder 1-2](#) og [Ordsprog 1-2](#) af Sarah Wagn Møller.